

Streszczenie

Zagadnienie istotności racji bytu monarchii w XXI wieku stało się przedmiotem debaty na temat demokratycznego charakteru posiadania konstytucjonalnego monarchy wykonującego przeważnie ceremonialne zadania, jak w przypadku Szwecji. Obecnie panujący król, Karol XVI Gustaw, wyposażony został wyłącznie w formalne kompetencje, co więcej został pozbawiony nawet najbardziej podstawowych uprawnień, jak pełnienie funkcji zwierzchnika sił zbrojnych, czy wskazywanie kandydata na premiera.

Głównym celem badawczym pracy jest przedstawienie przebiegu procesu osłabiania mechanizmów monarchii po 1809 roku oraz ukazanie jej nowej roli w XXI wieku, w relacjach z podmiotami horyzontalnego i wertykalnego podziału władzy w szwedzkim systemie politycznym. Główne pytanie badawcze zadane w tej pracy brzmi: w jaki sposób w latach 1809–2019 instytucja monarchy Królestwa Szwecji wpływała na działanie poszczególnych segmentów władzy w układzie horyzontalnym (władza ustawodawcza, wykonawcza i sędziowska), a także wertykalnym (organy władzy regionalnej i lokalnej). Postawiona w pracy hipoteza głosi, że pomimo prawnych ograniczeń, które w latach 1809–2019 pojawiały się w wyniku przemian ustrojowych w Szwecji, władza królewska nadal stanowi ważny element systemu politycznego państwa i w zauważalny sposób oddziałuje na polityczną aktywność podmiotów stanowiących elementy składowe horyzontalnego i wertykalnego podziału władzy. W pracy dodatkowo zadano sześć pomocniczych pytań oraz postawiono sześć hipotez. Praca została podzielona na siedem rozdziałów, w tym rozdział teoretyczny. Główne meritem pracy zostało zawarte w czterech rozdziałach, które analizują stosunek monarchy z władzą wykonawczą, ustawodawczą, sędziowską i samorządową w latach 1809–1914, 1915–1945, 1946–1973 i 1974–2019. Pracę przygotowano przy zastosowaniu następującego zestawu metod badawczych: metody analizy instytucjonalno-prawnej, metody analizy i krytyki prac szwedzkich autorytetów, metody analizy i krytyki piśmiennictwa oraz metody porównawczej. W dysertacji odniesiono się do koncepcji współczesnej monarchii, roli głowy państwa w systemie parlamentarno-gabinetowym, a także uwzględniono podobieństwa i różnice między republikańską a monarchiczną głową państwa.

Wyniki uzyskane w pracy wykazały, że we wskazanym przedziale czasowym nastąpiło osłabienie pozycji monarchy w odniesieniu do władzy w układzie horyzontalnym oraz wertykalnym. Pomimo utraty twardych kompetencji, monarcha Szwecji nadal posiada miękką siłę, którą stara się wykorzystywać w odniesieniu do spraw państwowych oraz w relacji ze społeczeństwem szwedzkim.

